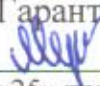
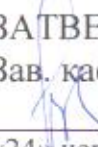

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»**

Біолого-технологічний факультет
Кафедра технологій переробки та зберігання сільськогосподарської продукції

ПОГОДЖУЮ
Гарант ОНП
 І.М. Шерман
«25» травня 2020 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ
Зав. кафедри
 В.Г. Пелих
«24» червня 2020 р.

**ПРОГРАМА НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ
СТУПЕНЯ ДОКТОР ФІЛОСОФІЇ – СИЛАБУС**

З дисципліни: «Організація селекційно-племінної роботи в рибництві»,
дисципліна вільного вибору здобувача

Для спеціальності: 207 «Водні біоресурси та аквакультура»

Форма навчання: денна/вечірня

Кількість кредитів – 6

Курс – 1

Семестр – 2

Змістовних частин (поточних контролів) – 2

СР – 134 год.

Форма контролю – Залік

Загальна кількість годин – 180

«Організація селекційно-племінної роботи в рибництві». Силабус для здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня, ступеня доктор філософії, факультету рибного господарства та природокористування, спеціальності 207 «Водні біоресурси та аквакультура» – Херсон: ХДАУ, 2020. – 10 с.

Силабус складений на підставі «Положення про навчальну програму дисципліни – силабус у Державному вищому навчальному закладі «Херсонський державний аграрний університет» Херсон: ХДАУ, 2020 – 15 с. та програми (орієнтовної) навчальної дисципліни «Організація селекційно-племінної роботи в рибництві», підготовки здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня, ступеня доктор філософії, спеціальності 207 «Водні біоресурси та аквакультура».

Розробники:

д.с.-г. н., професор Пелих Віктор Григорович

к. с.-г.н., доцент Шевченко Віктор Юрійович

Рецензент:

к.с.-г.н., доцент Папакіна Наталія Сергіївна

Силабус затверджено на засіданні кафедри технологій переробки та зберігання сільськогосподарської продукції.

Протокол № 12 від «27» травня 2020 року.

Завідувач кафедри: д.с.-г.н., професор Пелих Віктор Григорович

Схвалено методичною комісією спеціальності 207 «Водні біоресурси та аквакультура» та методичною комісією біолого-технологічного факультету для здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня, ступеня доктор філософії за ОНП «Водні біоресурси та аквакультура», 2019.

Протокол № 10 від «23» червня 2020 року.

Голова: к.с.-г.н., доцент Корбич Наталія Миколаївна

Анотація. Навчальна дисципліна є вибірковою компонентою (ВК) і входить до циклу спеціальної (фахової) підготовки навчального плану для здобувачів вищої освіти (освітньо-наукового) рівня спеціальності 207 «Водні біоресурси та аквакультура».

Практичний та лекційний курс дисципліни зорієнтований на доповнення вже існуючих та отриманням нових знань та вмінь здобувачем щодо специфіки організації ефективного ведення селекційно-плеємної роботи на рибних господарствах різного типу та статусу. Тематики занять складені з урахуванням розвитку генетики, біотехнології, генної інженерії та селекції в Україні та європейських країнах.

Впродовж курсу розкривається більш глибиною основні напрямки та показники ефективності організації селекції, можливості та варіанти вибору способів розведення (чистопородне, інбридинг, схрещування, гібридизація) у рибництві. Представлені генетичні методи селекції риб, відбір та підбір. Доповнює матеріал щодо характеристики стану та особливостей робіт в галузі селекції та плеємної справи країн далекого, близького зарубіжжя з акцентом чинників, що сприяють проведення відповідних робіт, висвітленням дослідників в цієї галузі. Надається базові аспекти врахування біологічних особливостей риб як об'єктів селекції, їх господарські ознаки; умови ефективної організації процесу вирощування, що забезпечують в перспективі отримання високопродуктивних плідників: організація літнього вирощування ремонту та нагулу плідників, зимівлі плеємного матеріалу. В завершення курсу здобувач оволодіє знаннями щодо ефективного впровадження їх при оптимізації процесів вирощування, відтворення риб, основних способів поліпшення приростів маси за вегетаційний сезон як показника якості плеємного матеріалу, ефективної організації лікувально-санітарних заходів в ході проведення селекційно-плеємної роботи з врахуванням породи та порідної груп риб.

Доповнює курс питання для самоперевірки, що частково відображені у самостійній роботі, рекомендована література, посилання на інтернет-ресурси з врахуванням сучасного стану рибного господарства, зокрема, селекційної справи та відповідних запитів на попит і актуальність.

Мета дисципліни: оволодіння різноманітними технологіями організації селекційно-плеємної роботи в галузях аквакультури та марікультури; формування глибоких і всебічних теоретичних знань з питань ведення селекційно-плеємної роботи.

Завдання дисципліни: вивчення законодавчої бази селекційно-плеємної роботи на Україні, сучасного стану ведення селекційно-плеємної роботи на Україні та в світі, базових підприємств та організацій, наявних селекційно-плеємних ресурсів.

Приступаючи до вивчення дисципліни здобувач третього освітньо-наукового рівня повинен:

Знати:

- Порядок ведення селекційно-племінної роботи в господарствах різного рівня.
- Перспективи селекційної роботи з рибами, що культивуються в країні.
- Наявність селекційно-племінних ресурсів в господарствах країни.

Вміти:

- Організувати процес формування ремонтно-маточних стад риб.
- Адаптувати відомі селекційно-племінні заходи до потреб конкретних господарств.

Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач під час вивчення дисципліни:

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК9. – Здатність до вмілого інтегрування філософських методів дослідження у власну наукову діяльність;

ЗК3. – Здатність удосконалювати і розвивати свій інтелектуальний та загальнокультурний рівень, генерувати нові науково-теоретичні та практично спрямовані ідеї (креативність).

Фахові компетентності (ФК)

ФК13. – Здатність виводити нові високопродуктивні, адаптовані до екологічних умов Півдня України породи та породні групи гідробіонтів;

ФК10. – Комплексність вмілого використання лабораторних досліджень згідно міжнародних стандартів;

ФК1. – Комплексність розробки сучасного проекту рибничого господарства з врахуванням біологічних показників риб та ІТ- технологій та модельних програмувань;

ФК12. – Оволодіння методами проведення моніторингу та визначення ефективності селекційних заходів, узагальнення, корегування обраних напрямів селекції у рибництві;

ФК14. – Вміння розробляти структурно-логічну схему проведення селекційно-племінної роботи в рибництві.

Програмні результати навчання (ПРН)

ПРН22. – Знати сучасний стан ведення селекційно-плеємінної роботи, наявних селекційно-плеємінних ресурсів в Україні і світі та володіти методами виведення породних груп гідробіонтів;

ПРН19. – Вміти виконувати процедури сучасного лабораторного тестування згідно міжнародних правил лабораторної практики;

ПРН10. – Знати методи та прийоми кореляційно-регресійного моделювання показників, способи обробки експериментальних даних з використанням інтерактивних програм ІТ-технологій для проектування рибницьких господарств;

ПРН8. – Вміти орієнтуватися в складних філософських питаннях сучасної науки і способах їх вирішення, вміло застосовувати отримані знання в процесі наукових досліджень;

ПРН4. Знати основні структурні елементи щодо створення інноваційного «науково-технічного продукту» з метою оформлення авторського свідоцтва;

ПРН21. – Вміти аналізувати та визначати генетичний потенціал об'єктів вирощування та розведення, комплексно оцінювати відтворювальну здатність гідробіонтів для корегування вибраних напрямів селекції у рибництві;

ПРН23. – Знати основи ефективної організації селекційно-плеємінної роботи в рибництві з врахуванням можливості впровадження інноваційних технологій.

Лектор дисципліни: доктор сільськогосподарських наук, професор кафедри технологій переробки та зберігання сільськогосподарської продукції Пелих Віктор Григорович.

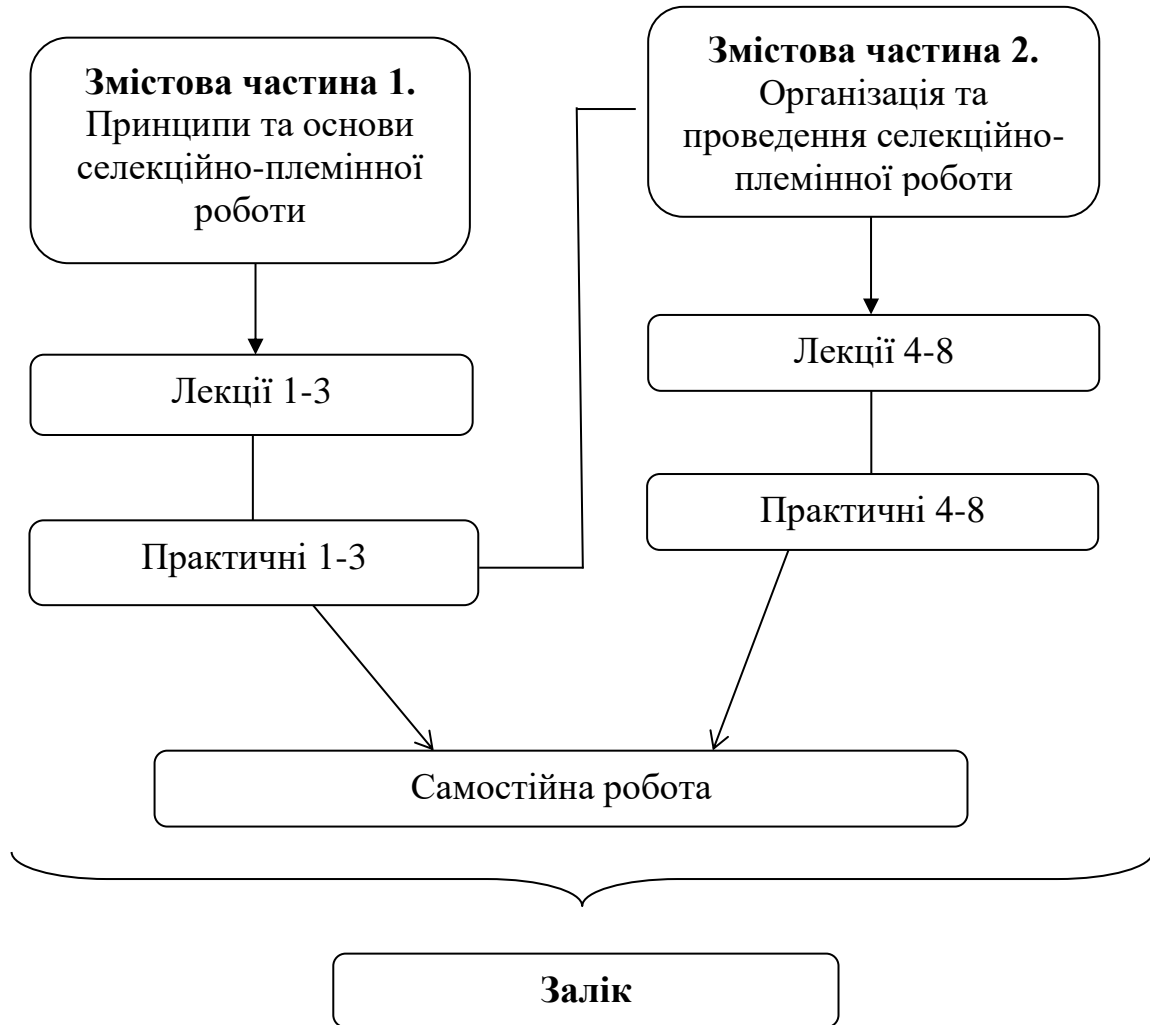
Електронна пошта: *pelykh_v.g@ukr.net*

Веб-сторінка викладача на сайті кафедри:
<http://www.ksau.kherson.ua/biolog/kafedratpzsgp.html>

Наукова школа: <http://www.ksau.kherson.ua/nshk/183-sgt.html>

Об'єм дисципліни складає: 180 годин, в том числі 20 – лекційних, 26 – практичних та 134 годин самостійної роботи. Вид контролю знань по закінченні курсу – залік.

**Структурно-логічна схема вивчення дисципліни
«Організація селекційно-племінної роботи в рибництві»**

Структура курсу та форма контролю знань

Номер тижня	Вид занять	Тема заняття, або завдання на самостійну роботу	Кількість			
			Годин			Балів
			л	сем. (пр.)	СР	
Змістова частина 1						
1	Лекція 1	Генетичні основи селекції риб. Механізм передачі спадкової інформації.	2	-	-	-
	Лекція 2	Цілі та напрямки селекції, способи розведення.	2	-	-	-
	Практична 1	Успадкування ознак, визначення коефіцієнтів успадкування.	-	2	-	8
	Практична 2	Показники екстер'єру, розрахунки індексів екстер'єру. Інтер'єрні показники, що успадковуються, знайомство з методиками досліджень.	-	2	-	8
	Самостійна 1	Фізіологічні та цитологічні особливості розмноження риб	-	-	6	8
2	Лекція 3	Породи та порідні групи риб.	4	-	-	-
	Практична 3	Породи та порідні групи. Вивчення ознак та властивостей основних порід.	-	2	-	8
	Самостійна 2	Породи та порідні групи форелі, рослиноїдних, осетрових риб	-	-	6	8
	ПК 1	Підсумковий контроль за змістовою частиною 1	-	-	-	40
Всього за змістовою частиною 1			8	6	12	-
Змістова частина 2						
3	Лекція 4	Організація селекційно-племінної справи в рибництві	2	-	-	-
	Лекція 5	Законодавче забезпечення селекційно-племінної роботи.	2	-	-	-
	Лекція 6	Структура селекційно-племінної справи в рибництві.	2	-	-	-
	Практична 4	Розрахунки плану селекційно-племінної роботи.	-	2	-	4
	Практична 5	Законодавче забезпечення селекційно-племінної роботи	-	4	-	4
	Практична 6	Організаційна структура селекційно-племінної справи в рибництві	-	4	-	2
	Самостійна 3	Розрахунок плану селекційно-племінної роботи за завданням.	-	-	6	2
	Самостійна 4	Організація проведення експертизи на присвоєння господарству статусу з селекційно-племінної роботи.	-	-	6	2
	Самостійна 5	Організаційні основи племінної роботи.	-	-	6	2
	Самостійна 6	Типи племінних господарств.	-	-	8	2
	Самостійна 7	Племінний завод: вимоги, призначення.	-	-	8	2
Самостійна 8	Племінний репродуктор: вимоги, призначення.	-	-	8	2	

	Самостійна 9	Селекційний центр: вимоги, призначення.	-	-	8	2
	Самостійна 10	Підприємство (об'єднання) з племінної справи у тваринництві: вимоги, призначення.	-	-	8	2
4	Лекція 7	Нормативні вимоги до племінних господарств різних рівнів	2	-	-	-
	Лекція 8	Вирощування племінного матеріалу	4	-	-	-
	Практична 7	Нормативні вимоги до племінних господарств різних рівнів	-	4	-	4
	Практична 8	Порядок присвоєння статусу підприємства з племінної справи. Організація проведення акредитаційних заходів	-	4	-	4
	Самостійна 11	Підприємство (лабораторія) генетичного контролю: вимоги, призначення.	-	-	8	2
	Самостійна 12	Порядок атестації суб'єкту племінної справи (присвоєння статусу та переатестація).	-	-	8	2
	Самостійна 13	Вимоги до процесу вирощування ремонтно-маточних груп риб.	-	-	8	2
	Самостійна 14	Інвентаризація та бонітування плідників: технологія проведення, показники, класи.	-	-	8	2
	Самостійна 15	Інвентаризація та бонітування ремонту: строки, цілі, показники.	-	-	8	2
	Самостійна 16	Мічення риб.	-	-	8	2
	Самостійна 17	Лікувально-санітарні заходи при роботі з плідниками та ремонтом.	-	-	8	2
	Самостійна 18	Принципи формування плану селекційно-племінної роботи в господарстві.	-	-	8	2
		ПК 2	Підсумковий контроль за змістовою частиною 2	-	-	-
Всього за змістовою частиною 2			12	18	122	-
Залік						10
Всього з навчальної дисципліни – 180 год.			28	32	134	100

Методи та форми навчання.

Під час вивчення дисципліни «Організація селекційно-племінної роботи в рибництві» використовуються такі методи навчання:

- інформаційно-ілюстративний метод – проведення лекцій із застосуванням таблиць і мультимедійних засобів;
- дослідницький метод – видача індивідуально-дослідних завдань, допомога та перевірка їх виконання.

Програмою підготовки за дисципліною «Організація селекційно-племінної роботи в рибництві» передбачено проведення співбесід на

практичних заняттях за матеріалами, що висвітлюються в лекціях. Рекомендується вивчення окремих питань шляхом проведення самостійних досліджень і висвітлювання їх результатів у встановленому порядку.

Політика курсу.

У процесі вивчення дисципліни, викладач ставить перед здобувачем вимоги, які стосуються:

- відвідування занять (неприпустимість запізень, зарахування пропущених занять відбуваються у відповідності до «Положення про організацію освітнього процесу у ДВНЗ «ХДАУ»»)
- правил поведінки на заняттях (виконання необхідного мінімуму навчальної роботи);
- заохочень (активна участь на заняттях, підготовка презентацій по темам самостійних робіт);
- стягнень (невиконання завдань, пропуски занять).

Шкала оцінок.

Шкала рейтингу ДВНЗ «ХДАУ»	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
		Визначення ЄКТС
90-100	A	Відмінно – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок
82-89	B	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками
74-81	C	Добре – в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок
64-73	D	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків
60-63	E	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії
35-59	FX	Незадовільно – потрібно працювати перед тим, як отримати залік (позитивну оцінку)
1-34	F	Незадовільно – потрібна серйозна подальша робота

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНИХ ЛІТЕРАТУРНИХ ДЖЕРЕЛ

Базова

1. Базалій В. В., Шерман І. М., Пилипенко Ю. В., Основи рибогосподарської генетики. Навчальний посібник. – Херсон.: Олди-плюс, 2007. - 279 с.
2. Гринжевський М. В., Шерман І. М., Грициняк І. І., Василець С. В., Третяк О. М., Томіленко В. Г., Олексієнко О. О., Мрук А. І. Організація селекційно-плеємної роботи в рибництві. - К.: Рибка моя, 2006. - 352 с.
3. Катасонов В.Я. Гомельський Б.И.- Селекція риб с основами генетики. М.: Агропромиздат, 1991. -208с.
4. Шерман І.М., Гринжевський М.В., Грициняк І.І. Розведення і селекція риб. –Рівне: УДУВГП, 2002. – 246 с.
5. Генетика з основами селекції: Підручник /С.І.Стрельчук, С.В.Демідов, Г.Д.Бердишев, Д.М.Голда. - К.: Фітосоціоцентр, 2000.

6. Тоцький, В. М. Генетика [Текст] : підручник: затв. МОН України для студ. біологічних спец. ВНЗ / В. М. Тоцький. - 2-е вид., випр. и доп. - 712 с.

Допоміжна

1. Каталог пород, кроссов и одомашненных форм рыб России и СНГ. / МСХ РФ. Сост. Богерук А. К., Евтихьева Н.Ю., Илясов Ю. И. - М., 2001. – 206с.
2. Николюкин Н. И. Отдаленная гибридизация осетровых и костистых рыб (теория и практика) М.: Пищевая промышленность, 1972. – 336 с.
3. Генетика рыб [Текст] : присвячено 140-річчю Херсонського державного аграрного університету: підручник: затв. МОН України для студентів ВНЗ / В. В. Базалій [та ін.]. - Херсон : ОЛДІ-плюс, 2015. - 306 с.
4. Лісной В. А. Методичні вказівки для самопідготовки з дисципліни "Генетика рыб" за модулем №1 "Матеріальні основи спадковості" для студентів рибогосподарсько-екологічного факультету спец. 6.090201 "Водні біоресурси та аквакультура" / В. А. Лісной, Н. С. Папакіна, Т. М. Лісна ; М-во аграрної політики і продовольства України, ДВНЗ "Херсонський державний аграрний ун-т". - Херсон : [РВЦ "Колос"], 2012.
5. Гончаренко Т. В. Електронний каталог наукової бібліотеки ХДАУ [Текст] : метод. посіб. з пошуку документів у електронному каталозі АІБС "ІРБІС" / Т. В. Гончаренко; [за ред. Н. В. Анічкіної] ; Херсонський державний аграрний ун-т. - Херсон : [ДВНЗ "ХДАУ"], 2009.

Інформаційні ресурси

1. Державний комітет рибного господарства України. Режим доступу. <http://darg.gov.ua/>
2. ФАО. Аквакультура. Режим доступу. <http://www.fao.org/aquaculture/ru/>
3. Офіційний сайт Головного управління охорони водних біоресурсів: <http://main.golovrubvod.kiev.ua>
4. Сайти наукових збірників:
  - http://www.chinaagrisci.com/Jwk_zgnykxen/EN/column/column194.shtml
  - <http://epubs.icar.org.in/ejournal/index.php/IJAgS/search/search?simpleQuery=Phaseolus&searchField=query>
  - <http://www.fao.org/land-water/databases-and-software/cropinformation/bean/en/>
  - <http://www.arpnjournals.com/jeas/index.htm>

Інформаційний пакет дисципліни:

<http://dspace.ksau.kherson.ua:8888/course/index.php?categoryid=15>